

Ashab I Kiram

– Mustafa ESER · 22 Ağustos 2025

ASHAB-I KİRAM

Peygamber Efendimizin (sav) sohbetine katılanlar anlamında. Ashab-ı Kiram Rahmetinlil Alemin olan Rasulullah (sav) in sohbet ve nazarı altında yetişen kutlu nesil. Onlar ümmetin ve insanlığın en hayırlıları. Canlarını ve mallarını Din-i Mübin-i İslam için Peygamber Efendimizin (sav) uğruna vakfeden kutlu insanlar topluluğu. Allah-ü Teala (cc) Kur-an-ı Kerim'de ümmeti muhammedi vasat (orta) ve şahit ümmet olarak yarattığını beyan etmiştir. (" Böylece, sizler insanlara birer şahit (ve örnek) olacaksınız ve Peygamber de size bir şahit (ve örnek) olsun diye sizi orta bir ümmet yaptık. Bakara 143) Ayetin tefsirinde ("Âyete göre yüce Allah müslümanlara, bu seçkin nitelikleri dolayısıyla bütün insanlara şahit olma yetkisi veya özelliği vermiştir. Tefsirlerde bu "şahitlik"le ilgili farklı açıklamalar yapılmakta olup en yaygın yoruma göre âhirette bazı ümmetler, peygamberlerinin kendilerine ilâhî hakikatleri bildirdiğini inkâr edecekler. Muhammed ümmeti ise, Hz. Peygamber'in geçmiş peygamberler hakkında kendilerine verdiği bilgilere dayanarak bu iddiayı yalanlayacak ve böylece o ümmetlere karşı peygamberler lehinde şahitlik yaparak hakikati ortaya koyacaklardır (Taberî, II, 8; İbn Atıyye I, 219; Râzî, IV, 100-101).

Hz. Ali (r.a)'ın şu sözleri bunu ne güzel ifâde eder:

"Rasûlullah (s.a.v) Efendimiz'in ayağa kalktığını gördük biz de kalktık, oturduğunu gördük biz de oturduk." (Ahmed, I, 83)

"Siz Peygamberiniz'in (s.a.v) Sünnet'inden daha üstün bir şeye ittibâ edemezsiniz!" (Ahmed, I, 121)

Abdullah ibn-i Ömer (r.a) da şöyle buyurur:

"-Biz hiçbir şey bilmezken Allah Teâlâ, Muhammed (a.s)'ı bize gönderdi. Biz Muhammed (asv)'ı ne yaparken gördüysek aynen onun gibi yaparız!" (İbn-i Mâce, İkâme, 73; Ahmed, II, 65, 94; IV, 78) Hz.

Osman (r.a)'dan 111 Hayat Ölçüsü Dr. Murat KAYA

Ashab-ı Kiramın bu özelliği Efendimiz(sav) in hadisi şeriflerinde de bildirilmiştir. (" İmran İbnu Huseyn radiyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: İnsanların en hayırlıları benim asrımda yaşayanlardır. Sonra bunları takip edenlerdir, sonra da bunları takip edenlerdir. İmran radiyallahu anh der ki: "Kendi asrını zikrettikten sonra iki asır mı, üç asır mı zikretti bilemiyorum." bu sonuncuları takiben öyle insanlar gelir ki kendilerinden şahidlik istenmediği halde şahidlikte bulunurlar, onlar ihanet içindedirler, itimad olunmazlar. Nezirlerde (adak) bulunurlar, yerine getirmezler. Aralarında şişmanlık zuhûr eder." Bir rivayette şu ziyade var: "Yemin talep edilmeden yemin ederler." Buhari, Şehadat 9, Fezailu'l-Ashab 1, Rikak 7, Eyman 27; Müslim, Fezailu's-Sahabe, 214, (2535); Tirmizi, Fiten 45, (2222), Şehadat 4, (2303); Ebu Davud, Sünnet 10, (4657); Nesai, Eyman 29, (7, 17, 18).

Hz. Cabir radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: Ashabıma sebbetmeyin (dil uzatmayın). Nefsim elinde olan Zât-ı Zülcelâl'e yemin olsun (sizden) biri, Uhud dağı kadar altın infak etse, onlardan birinin infak ettiği bir müdd'e hatta yarım müdd'e bedel olmaz." Müslim, Fedailu's-Sahabe 221, (2540).

Hz. Ebu Musa radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm ile, beraber akşam namazı

kılmıştı. Aramızda: "Burada oturup yatsıyı da onunla birlikte kılsak" dedik ve oturduk. Derken yanımıza geldi ve: "Hala burada mısınız?" buyurdular. "Evet!" dedik. "İyi yapmışsınız!" buyurdu ve başını semaya kaldırdı. Başını sıkça semaya kaldırdı ve şöyle buyurdu: "Yıldızlar semanın emniyetidir. Yıldızlar gitti mi, vaadedilen şey semaya gelir. Ben de Ashabım için bir emniyetim. Ben gittim mi, onlara vaadedilen şey gelecektir. Ashabım da ümmetim için bir emniyettir. Ashabım gitti mi ümmetime vaadedilen şey gelir." Müslim, Fedâilu's-Sahâbe 207, (2531).

Büreyde radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Bir yerde ölen Ashabımdan hiçbirisi yoktur ki, Kıyamet günü oranın ahalisine bir nur ve onlara (cennete sevkte) bir rehber olmasın." Tirmizi, Menakıb (3864).

Said İbnu'l-Müseyyeb, Hz. Ömer radiyallahu anh'tan naklediyor: Demişti ki: "Ben Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ı dinledim, buyurmuştu ki: "Ben, Rabbimden Ashabımın benden sonra düşeceği ihtilaf hakkında sordum. Bunun üzerine şöyle vahyetti(" Ey Muhammed! Senin Ashabın benim nezdimde, gökteki yıldızlar gibidir. Bazıları diğerlerinden daha kavidirler. Her biri için bir nûr vardır. Öyleyse, kim onların ihtilaf ettikleri meselelerden birini alırsa, o kimse benim nazarımda hidayet üzeredir." Hz. Ömer der ki: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm (devamla) ilave etti: "Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarmanız hidayeti bulursunuz." Rezin tahriç etmiştir. (Hadisin birinci kısmını Câmi'u'us-Sağir'de Suyuti kaydeder (Feyzu'l-Kadir 4, 76). İkinci kısmı da İbnu Abdî'l-Berr, Câmi'u'l-İlm'de kaydetmiştir (2, 91).

ASHABIN FAZİLET VE MENKİBELERİNİN YÜCELİĞİ

Said İbnu Zeyd radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın şöyle söylediğini işittim: "Ebu Bekr cennetliktir, Ömer cennetliktir, Osman cennetliktir, Ali cennetliktir, Talhâ cennetliktir, Zübeyr cennetliktir, Sa'd İbnu Malik cennetliktir, Abdurrahman İbnu Avf cennetliktir, Ebu Ubeyde İbnu'l-Cerrâh cennetliktir." (Râvi der ki: Zeyd) onuncuda sükut etti. Dinleyenler: "Onuncu kim?" diye sordular. (Bu taleb üzerine): "Said İbnu zeyd!" dedi. Yani bu, kendisi idi. Zeyd sonra ilave etti: "Allah'a yemin ederim. Onlardan birinin Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm ile birlikte yüzü tozlanacak kadar bulunmaması, sizden birinin ömrü boyu çalışmasından daha hayırlıdır, hatta ömrü, Hz. Nuh aleyhisselam'ın ömrü kadar uzun olsa bile" Ebu Davud, Sünnet 9, (4648, 4649, 4650).

Ashab-ı Kiram, başka hiçbir insanla asla kıyas kabul edilmeyecek derecede yüksek seviyeli insanlardı. Ama içlerinde Aşere-i Mübeşşere (yaşarken cennetle müjdelenenler) vardı. Aşere-i Mübeşşere arasında da Hülefa-i Raşidin (Raşid Halifeler) veya Ciharyar-ı Güzin denilen Efendimiz (sav) in en yakındaki halifeleri bazı özellikleriyle temayüz etmişlerdi.